

Rozdział I

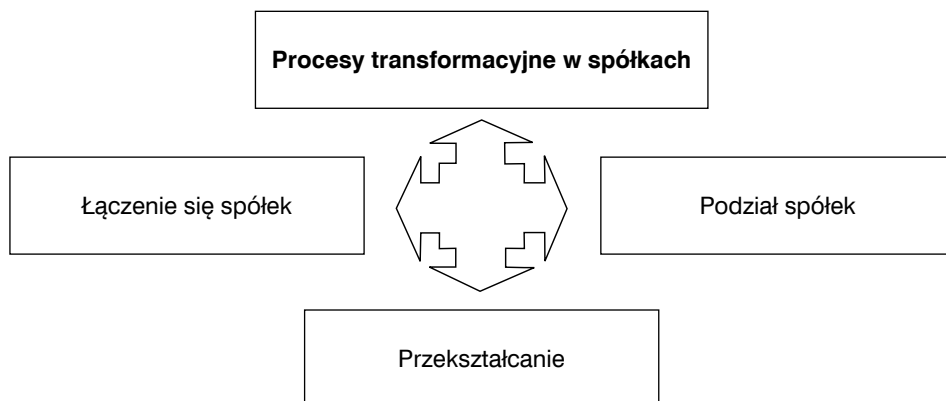
Łączenie i podział spółek prawa handlowego w ujęciu formalnoprawnym

1. Uwagi wstępne

Procesy transformacyjne w spółkach to nie tylko zmiany polegające na przekształceniu ich form prawnych, ale także zmiany, których istotą jest łączenie się lub podział spółek już istniejących.

Wszystkie możliwe zachodzące w spółkach procesy transformacyjne obrazuje schemat 1.

Schemat 1. Procesy transformacyjne w spółkach

Procesowi łączenia i podziału podlegają wyłącznie spółki prawa handlowego (spółki kapitałowe: spółka z ograniczoną odpowiedzialnością i spółka akcyjna oraz spółki osobowe: spółka jawna, partnerska, komandytowa i komandytowo-akcyjna).

W przypadku procesu połączenia spółek powodami są m.in. konsolidacja działań w określonej branży, przeciwdziałanie wrogiemu przejęciu spółek czy przeciwdziałanie dominacji (monopolu) na rynku innego podmiotu gospodarczego. Zamiarem po-

łączenia jest zwykle wzmocnienie pozycji na rynku określonej branży lub spółek albo przeciwnie – przeciwdziałanie próbom osłabienia określonej branży lub spółki na rynku gospodarczym.

Z kolei podział spółek ma cel całkowicie odwrotny, tj. różny od połączenia, gdyż stanowi formę restrukturyzacji. Restrukturyzacja poprzez podział spółki ma na celu rozdrobnienie majątku spółki dzielonej bez konieczności przeprowadzania jej likwidacji. Rozdrobnione składniki majątkowe spółki dzielonej (tj. jej aktywa i pasywa) zostają przekazane w wyniku procesu podziału do dwóch (lub więcej) innych już istniejących na rynku spółek albo też do spółek nowo tworzonych w tym celu. W efekcie następuje rozwiązanie spółki dzielonej (poprzez jej rozbiór) albo wydzielenie określonej części jej składników majątkowych, przy jednoczesnym utrzymaniu bytu prawnego spółki dzielonej (poprzez wydzielenie). Intencją procesu podziału jest generalnie racjonalizacja procesów gospodarczych lub rozwiązanie konfliktów istniejących między współnikami.

Zasady i cele procesów przekształceniowych w spółkach handlowych zostały omówione w odrębnej publikacji¹.

2. Łączenie się spółek

2.1. Cel i istota połączenia

Proces łączenia się spółek następuje według zasad uregulowanych zarówno w przepisach Kodeksu spółek handlowych (dalej: k.s.h.), jak i dyrektywy 2005/56/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 26 października 2005 r. w sprawie transgranicznego łączenia się spółek kapitałowych (Dz.Urz. UE L 310 z 25.11.2005, str. 1).

Spółki mogą łączyć się wyłącznie w spółkę kapitałową. Oznacza to, że ostateczną formą prawną powstałą po zakończeniu procesu łączenia musi być zawsze spółka kapitałowa, nawet wówczas, gdy w procesie łączenia jednym z podmiotów była spółka osobowa. Łączyć się ze sobą mogą zatem zarówno spółki kapitałowe, jak i spółki osobowe (które mogą się łączyć tylko w spółkę kapitałową). Spółki kapitałowe mogą się łączyć między sobą oraz ze spółkami osobowymi, z tym jednak zastrzeżeniem, że spółka osobowa nie może być spółką przejmującą albo spółką nowo zawiązaną. Zasady łączenia się spółek handlowych obrazuje schemat 2.

WAŻNE! Połączeniu nigdy nie podlegają spółki znajdujące się w likwidacji (jeśli nastąpiła faza podziału majątku) lub w stanie upadłości.

¹ E. Bartkowiak, J. Gawrońska, G. Ziółkowski, *Przekształcenia spółek. Praktyczne aspekty prawne, podatkowe i rachunkowe*, Warszawa 2018.